

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація.

В даній роботі було досліджено позитивні та негативні тенденції розвитку аграрного сектору, проведено аналіз сучасного стану агропромислових підприємств та встановлено основні напрями для подальшої перспективи розвитку аграрного сектору.

Ключові слова.

Розвиток аграрного сектору, сільське господарство, перспективи розвитку, аграрний сектор, тенденції розвитку, ефективність.

Abstract.

In this paper, positive and negative tendencies of the agrarian sector development were investigated, an analysis of the current state of agroindustrial enterprises and the identification of the main trends for the further development of the agrarian sector were carried out.

Keywords.

Development of agrarian sector, agriculture, prospects of development, agrarian sector, development tendencies, efficiency.

Вступ

Аграрний сектор України має великий потенціал для розвитку, це зумовлено тим, що наша країна має цілком сприятливий клімат, найродючіші ґрунти та працелюбних людей.

Перевагою аграрного сектору є те, що ця галузь є досить таки перспективною на світовому ринку і є лідером з експорту рослинництва та тваринництва, агропромисловий комплекс формує близько 17% ВВП, а також він є важливою стратегічною галуззю української національної економіки, яка забезпечує продовольчу безпеку та продовольчу незалежність нашої держави, дає значній частині сільського населення робочі місця. Сільське господарство є основною рушійною силою для розвитку економіки країни та забезпечення добробуту населення.

Аналізу сучасного стану агропромислового сектору та перспективам розвитку сільського господарства, присвятили свої праці такі дослідники: М.Й. Хорунжий, Л.Ю. Мельник, Л.В. Молдован, П.Т. Саблук, В.Я. Месель-Веселяк, Б.Й. Пасхавер, Г.В. Черевко, Є.І. Ходаківський, В.В. Юрчишин та ін. Проте значна кількість питань, щодо подальшого перспективного розвитку аграрного сектору, потребує подальших досліджень.

Мета роботи полягає в дослідженні та аналізі агропромислового сектору України, визначенні його позитивних тенденцій у перспективі розвитку та негативних тенденцій, а також основних стратегічних напрямів розвитку галузі сільського господарства.

Результати досліджень

Аграрний сектор України – це цілісний комплекс, який тісно пов'язаний з природними умовами, ресурсами, технічними можливостями та кваліфікованими спеціалістами, а сільське господарство являється тією галуззю національної економіки, яка є стратегічно важливою та забезпечує Україні продовольчу незалежність і дає значній частині сільського населення робочі місця, що не менш важливо.

Позитивним є те, що український аграрний сектор має потенціал виробництва, що значно перевищує потреби внутрішнього ринку, він є ланкою, що з одного боку може стати локомотивом розвитку національної економіки та її ефективною інтеграції в світовий економічний простір, а з

іншого – зростання доходів, задіяного в аграрній економіці сільського населення, що складає понад третину всього населення країни, що може дати мультиплікативний ефект у розвитку інших галузей національної економіки.

Для збереження позитивних тенденцій розвитку сільськогосподарського страхування та покращення страхового захисту сільськогосподарських товаровиробників, необхідно: [1-2]

- сформувати якісну систему страхового захисту сільськогосподарських товаровиробників із розширенням її інституційних складових;
- відновити дію державної програм часткової компенсації страхових премій для сільськогосподарських виробників;
- вдосконалити вимоги до вступу страховиків до профільних асоціацій;
- запровадити андеррайтинг, врегулювання збитків і перестраховування по всіх стандартних програмах з державною підтримкою;
- покращити гарантійний механізм виконання страховиками зобов'язань перед сільськогосподарськими товаровиробниками

Серед негативних тенденцій, які перешкоджають ефективній діяльності аграрних підприємств, можна виділити такі:

Таблиця 1 – Негативні тенденції аграрно-промислового комплексу [3-5]

Тенденція	Наслідки
1. Зменшення обсягу валової продукції сільського господарства.	Продовження зниження цін на світових аграрних ринках і нестабільність фінансово-економічної ситуації в Україні може змусити виробників сільськогосподарської продукції, з одного боку, скоротити обсяги виробництва (площі посівів і поголів'я тварин). З іншого боку, коливання курсу національної валюти спричинило стрімке зростання цін на паливно-мастильні матеріали, мінеральні добрива та засоби захисту рослин.
2. Необхідність диверсифікації ринків збуту агропродовольчої продукції	Найбільші ризики пов'язані з періодично виникаючими змінами ринків збуту. Це пов'язано з розширенням присутності української аграрної продукції на інших сегментах світового ринку (в першу чергу європейському, азійському та африканському).
3. Звуженням фінансової бази розвитку сільськогосподарського виробництва.	Залишається ймовірність зменшення джерел формування власних фінансових ресурсів сільськогосподарських товаровиробників через несприятливу цінову кон'юнктуру на основні види споживаних мінеральних добрив, матеріально-технічної продукції, засобів захисту рослин і стримування росту цін на агропродовольчу продукцію.
4. Скорочення кількості малих (насамперед, фермерських) господарств – суб'єктів підприємництва.	Стрімке падіння рівня доходів вітчизняних споживачів стримує темпи зростання цін на внутрішніх агропродовольчих ринках. При цьому більш вразливими в умовах зростання цін на засоби виробництва та погіршення фінансового забезпечення галузі є дрібні сільгосптоваровиробники

Для того, щоб подолати ці проблеми в аграрному секторі, необхідна така стратегія яка б була спрямована на вдосконалення нормативно-законодавчої бази, забезпечувала стабільний розвиток сільського господарства; виробництво органічної, безпечної та екологічно чистої

сільськогосподарської продукції; встановлення ринкових цін на продукцію, які забезпечуватимуть рентабельність її виробництва для основної маси виробників; упровадження досягнення НТП та інновацій; залучення молодих людей у сільське господарство; забезпечення гідної оплати праці в сільському господарстві та ін. Саме це посилить конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств і збільшить експорт, намагаючись водночас забезпечити рівномірний розподіл наявних переваг, зокрема за рахунок сприяння розвитку сільських територій і поліпшення якості життя у найбільш вразливих регіонах, та збереження природних ресурсів і довкілля.

До основних напрямів покращення агропромислового становища слід віднести наступні: [6]

1. Покращення умов функціонування вітчизняного аграрного бізнесу;
2. Розвиток самоуправління та саморегулювання на основі підвищення ролі громадських професійних організацій (об'єднань галузевих товаровиробників) з передачею їм частини функцій існуючої системи державного управління;
3. Перерозподіл землі та майна, включаючи поглиблення відносин власності на землю та запровадження механізмів реалізації права на власність;
4. Приватизація переробних підприємств; реструктуризація підприємств та форм господарювання; розвиток кооперації;
5. Впровадження ринкових методів господарювання – менеджменту та маркетингу; державне регулювання аграрної економіки шляхом ефективнішого використання цінкових важелів, фінансово-кредитної і податкової систем;
6. Розвиток ринків сільськогосподарської продукції, матеріально-технічних ресурсів та послуг;
7. Інтенсифікація і диверсифікація зовнішньоекономічної діяльності тощо.

ВИСНОВКИ

Аграрний сектор сільського господарства має значний потенціал та перспективу для свого подальшого зростання, однак не вирішені системні дисбаланси стримують його розвиток. Проте навіть за несприятливих умов аграрний сектор продовжує демонструвати прийнятні темпи розвитку, що є, в першу чергу, результатом проведених земельної та аграрної реформ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / [Присяжнюк М. В., Зубець М. В., Саблук П. Т. та ін.]; за ред. М. В. Присяжнюка, М. В. Зубця, П. Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка, М. М. Федорова. – К. : ННЦ ІАЕ, 2011. – 1008 с.
2. Аграрний сектор України на шляху до євро інтеграції : монографія / Авт. кол. Бетлій М. та ін.; за ред. О. М. Бородіної. – Ужгород: ІВА, 2006. – 496 с.
3. Актуальні проблеми аграрної реформи в Україні в умовах системної кризи світової економіки / Авт. кол. Мельник Ю. Ф. та ін.; за ред. І. Г. Кириленка – К., 2009. – 135 с.
4. Агрохолдинги в Україні та посилення соціальної спрямованості їх діяльності / Ю. О. Лупенко, М. Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2013. – № 7. – С. 5-21.
5. Виробництво сільськогосподарської продукції в Україні та її собівартість і дохідність в сільськогосподарських підприємствах (розрахункова за 2014 р. і прогноз на 2015 р.) (січень 2015)) / [Лупенко Ю. О., Месель-Веселяк В. Я., Грищенко О. Ю., Душко М. П.] ; за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка – К. : ННЦ ІАЕ, 2015.– 56 с.
6. Виклики і шляхи агропродовольчого розвитку / Б.Й. Пасхавер, О.В. Шубравська, Л.В. Молдован; НАН України; Ін-т екон. та прогнозів. К., 2009. 432 с

Савельєва Аліна Олександрівна – студентка групи МОФ-15б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: savielieva.alina@gmail.com

Науковий керівник: **Руда Лілія Петрівна** - канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту ВНТУ, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Alina O. Savielieva – student of group MOF-15b, Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: savielieva.alina@gmail.com

Scientific supervisor: **Ruda Lillia Petrivna** - PhD, Assistant Professor of the Department of the Business economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia